Natuurmonumenten

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN DE MAATPOLDER BUITENDIJKS IN 2026

Marc van Houten

BROEDVOGELINVENTARISATIE
VAN DE
MAATPOLDER BUITENDIJKS IN 2026

Marc van Houten

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN
Hilversum, 2026
Rapportnummer: 346
eISSN: 3050-4643

© Copyright 2026 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

‘’t Is jammer dat het over ging.
’t Is allemaal herinnering.
Daar doen we het dan de hele winter maar weer mee.’

Gerard Cox
Uit: *’t Is weer voorbij die mooie zomer*
1973

INHOUD

Blz.

SAMENVATTING

1 INLEIDING 5

2 TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER 5

3 METHODE 6

4 WEERSOMSTANDIGHEDEN 7

5 RESULTATEN 8
- 5.1. Toelichting bij de broedvogelsoorten 8
- 5.2 Waarnemingen van niet-broedvogels 9
- 5.3 Andere waarnemingen 12
- 5.4 Rode- en Oranje lijst soorten 12

6 CONCLUSIE EN SLOT 13

7 DANKZEGGING 14

8 GERAADPLEEGDE LITERATUUR 14

BIJLAGEN

Bijlage 1 Soorten en territoria van broedvogels van de Maatpolder Buitendijks in 2026, 2025, 2024, 2023, 2021, 2019, 2017, 2015, 2013, 2011, 2009, 2008, 2007, 2005, 2003, 2002, 1999 en 1989

Bijlage 2 Territoriakaarten per soort in 2026

SAMENVATTING

Dit rapport beschrijft de resultaten van het broedvogelonderzoek dat in 2026 is uitgevoerd in de Maatpolder Buitendijks (Sovon-plot 85771). Het circa tien hectare grote graslandgebied werd in 2020 volledig heringericht. Tijdens de inventarisatie werden veertien broedvogelsoorten en 125 territoria vastgesteld.
Binnen de primaire weidevogels werden scholekster (4), kievit (31), grutto (16), tureluur (24) en kluut (9) aangetroffen. De aantallen van deze soorten liggen hoger dan in voorgaande jaren. Ook de eenden waren goed vertegenwoordigd, met bergeend (6), zomertaling (1), slobeend (8), tafeleend (1) en kuifeend (1). Daarnaast was de kleine plevier met twee territoria een opvallende broedvogel.
Van de veertien vastgestelde broedvogelsoorten staan vier soorten op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels: zomertaling (bedreigd), slobeend (kwetsbaar), grutto en tureluur (gevoelig). Naast de broedvogels worden in het rapport ook de waargenomen niet-broedvogels en andere faunistische elementen beschreven.

1 INLEIDING

Dit rapport beschrijft de resultaten van de broedvogelinventarisaties die in 2026 zijn uitgevoerd in de Maatpolder Buitendijks, gelegen aan de zuidelijke Eemmeerkust (bij Sovon bekend als ‘plot 85771’). Op verzoek van Natuurmonumenten wordt het gebied sinds 2024 op gestandaardiseerde wijze door de auteur gemonitord en gedocumenteerd.
Het rapport biedt Natuurmonumenten de mogelijkheid om de effecten van het gevoerde beheer nauwgezet te volgen en waar nodig bij te stellen. Voor een goede evaluatie en planning zijn gedetailleerde vogelgegevens van belang, die een ecologische interpretatie van de ontwikkelingen mogelijk maken.

2 TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER.

De Maatpolder Buitendijks ligt ingeklemd in het reservaat Eempolder Buitendijks (Sovon-plot 2288), met aan de oostzijde Jachthaven ’t Raboes en de rivier de Eem en aan de westzijde de Gooyersgracht. Aan de noordzijde grenst het gebied aan het Eemmeer en aan de zuidzijde aan de Kaaimaatkade, met daarachter de gewestelijke Eempolder.

Het grasland heeft een profiel dat doet denken aan een uitgerekte golfplaat en wordt beheerd als plas-drasgebied. Met behulp van een windmolen wordt de waterstand in het voorjaar iets later in het vestigingsseizoen van de primaire weidevogels verhoogd dan in de andere polderreservaten in Eemland.
Het beheer is dit jaar voortgezet zoals in voorgaande jaren. Het waterpeil wordt, nagenoeg gelijk met de overige reservaatgebieden in Eemland, trapsgewijs verhoogd, maar blijft bewust wat langer hoog staan. De weidevogels en hun kuikens blijven langer in het gebied aanwezig. Nadat de kuikens zijn uitgevlogen, wordt het gebied halverwege tot eind juli gemaaid. Indien mogelijk wordt daarna nog een tweede maaibeurt uitgevoerd.
Na het maaien worden schapen ingezet om de vegetatie op een natuurlijke en extensieve manier te beheren. Door de begrazing gaat het gras kort de winter in. Dit is gunstig voor het gebied en de weidevogels, omdat hierdoor in het voorjaar een open, korte grasmat ontstaat. Daarnaast draagt de begrazing bij aan een goede dichtheid en structuur van de grasmat.
Tijdens het telseizoen werd de Kaaimaatkade begraasd door schapen, wat gunstig was voor de waarnemingsmogelijkheden.
Tijdens de laatste telling zijn enkele voorzichtige botanische waarnemingen gedaan in het buitendijkse gebied. Hierbij werden harig wilgenroosje, moerasvergeet-mij-nietje, krulzuring, madeliefje, watermunt, margriet, grote ratelaar, duizendblad en akkerdistel vastgesteld.
Voor een uitgebreide beschrijving van het terrein en de beheergeschiedenis wordt verwezen naar de rapportage van Van Houten (2024).

Figuur 1. *Ligging en begrenzing van het geïnventariseerde gebied.*

3 METHODE

De inventarisatie bestond uit vijf veldbezoeken, verspreid over de periode van begin april tot half juni. Tussen opeenvolgende bezoeken zat minimaal tien dagen. Deze werkwijze is gebaseerd op de richtlijnen van de BMP-methode (Vergeer et al. 2016) en leverde informatie op over de aantallen, verspreiding en territoriumdichtheid van de aanwezige (weide)vogels. De meeste bezoeken werden in de ochtend uitgevoerd; bij ongunstige weersomstandigheden werd het veldwerk zoveel mogelijk uitgesteld.
Tijdens de bezoeken werd de zuidelijke Kaaimaatkade vanaf de buitenzijde op regelmatige afstanden van circa 50 meter gedeeltelijk beklommen. Vanaf deze positie, waarbij voorzichtig iets boven de kade werd uitgekomen, zijn de aangrenzende greppels en grasakkers systematisch met een verrekijker en telescoop bekeken. Waarnemingen werden zoveel mogelijk direct op een veldkaart ingetekend, inclusief soort, geslacht en gedragscode. Daarbij lag de nadruk op aanwijzingen voor territorium- en broedgedrag, waaronder balts en alarmeren. Broedende vogels, aangetroffen nesten en families met pullen werden nauwkeurig geregistreerd. Er is niet gericht naar nesten gezocht.

De eerste twee bezoeken waren met name van belang voor kievit en grutto, die broedend tot begin mei goed waarneembaar zijn. Tijdens de derde en vierde ronde lag de nadruk meer op scholekster, tureluur en eenden. Bij eenden was extra aandacht nodig, omdat late doortrekkers al gepaard kunnen zijn en sommige soorten in het gebied kunnen overzomeren. Bij de beoordeling is daarom gezocht naar overtuigende broedindicaties, zoals alarmerend gedrag tijdens roofvogelpassages, waakzame woerden en oudervogels met jongen.
Het vijfde bezoek, in juni, stond in het teken van de alarmtelling, waarmee met name inzicht in het reproductieve succes van grutto en tureluur werd verkregen. Bij de eenden is daarbij tevens gelet op het vertonen van zogenoemde afleidingsgedrag, een kenmerkend gedrag waarmee oudervogels potentiële predatoren van hun jongen proberen weg te lokken.

Naast broedvogels zijn ook waarnemingen van niet-broedvogels en andere faunistische elementen verzameld. Tevens is gelet op de relatie tussen de aanwezige vogels en het omliggende gebied, wat gezien de geringe omvang en het open karakter van het terrein van belang is. Alle verzamelde gegevens zijn vervolgens ingevoerd in de BMP-database van Sovon.

De verdeling van de inventarisaties over maanden, dagdelen en duur is weergegeven in Tabel 1.

Datum	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)
07-04	14:50-16:10 uur	80
24-04	6:45-8:05 uur	80
03-05	9:00-10:20 uur	80
17-05	9:35-10:45 uur	70
08-06	10:00-11:30 uur	90
Totaal		**400**

Tabel 1. *Veldbezoeken, inventarisatietijd en telduur in 2026.*

In 2026 is 6:40 uur besteed aan inventarisatie in Maatpolder Buitendijks.

4 WEERSOMSTANDIGHEDEN

Weersomstandigheden zijn van grote invloed op weidevogels, vooral op de voedselbeschikbaarheid, het broedsucces en de overleving van kuikens. Het weer tijdens het broedseizoen van 2026 wordt hieronder beschreven aan de hand van de maand- en seizoensoverzichten van het KNMI.

Winter 2025-2026 was zacht, droog en ongeveer normaal zonnig. De gemiddelde temperatuur in De Bilt bedroeg 4,8 °C tegen 3,9 °C normaal. Er waren 31 vorstdagen tegen 35 normaal. Met 135 mm neerslag tegen 204 mm normaal was de winter duidelijk droog, vooral door een zeer droge december (23 mm). Januari kende wel een uitgesproken winterse periode met lokaal 20-30 cm sneeuw. Met 222 zonuren tegen 217 uur normaal was de winter ongeveer normaal zonnig.
De lente van 2026 (maart, april en mei) lente was zeer warm, zeer droog en zeer zonnig. De gemiddelde temperatuur van 11,0 °C tegen 9,9 °C normaal maakte dit de vijfde warmste lente sinds 1901. Er viel gemiddeld 111 mm neerslag tegen 148 mm normaal; vooral april was uitzonderlijk droog met slechts 8 mm tegen circa 40 mm normaal. Met 728 zonuren tegen 567 uur normaal was de lente zeer zonnig. Voor het broedseizoen was vooral de combinatie van hoge temperaturen, weinig neerslag en veel zon kenmerkend. Eind mei kwamen lokaal zware onweersbuien voor.
De zomer tot en met juli was zeer warm, zeer zonnig en zeer droog. Juni was met 19,1 °C de op één na warmste juni sinds 1901 en kende van 18 tot en met 29 juni een uitzonderlijk vroege en langdurige hittegolf, met 39,4 °C in Ell op 26 juni. Juni was met 85 mm neerslag tegen 65 mm normaal wel relatief nat. Juli was met 19,7 °C tegen 18,3 °C normaal zeer warm en met slechts 13 mm neerslag tegen 78 mm normaal uitzonderlijk droog; de zon scheen 279 uur tegen 220 uur normaal.
Door de droge lente en juli liep het neerslagtekort eind juli op tot circa 248 mm, ongeveer tweemaal zo groot als in de meeste jaren en slechts 20-30 mm onder de recordjaren 1976 en 2018.
Samenvattend was 2026 tot en met juli opvallend warm, zonnig en droog. Voor het broedseizoen waren vooral de hoge temperaturen, vele zonuren en het grote neerslagtekort kenmerkend; juni vormde met relatief veel neerslag de belangrijkste uitzondering.

Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig. Er was dan ook geen sprake van belemmeringen door het weer.

5 RESULTATEN

5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Bergeend 6(5) territoria
Tijdens de eerste telling, op 7 april, zijn vijf paren gezien. Een wakend mannetje werd op 24 april waargenomen. Paren met kuikens stalen ook dit jaar weer de show. Zo zijn op 17 mei families met drie, zes en zeventien kuikens geteld. Tijdens de laatste telling, op 8 juni, zijn paren met de volgende aantallen kuikens geteld: vier, acht, tien, tien, zestien en 22. Bij elke familie waakten beide oudervogels over de druk gondelende kuikens.
Of al deze zeventig kuikens in de Maatpolder Buitendijks ter wereld zijn gekomen, valt te betwijfelen. Bergeenden vertonen een grote mate van creativiteit bij het vinden van geschikte nestplaatsen. Langs het Eemmeer zijn daarvoor voldoende mogelijkheden.

Krakeend 8(5) territoria
Op 9 juni werd in de westelijke geul een vrouwtje met een pul waargenomen.

Wilde eend 6(0) territoria
Op 8 juni zijn vier vrouwtjes met afleidingsgedrag waargenomen en een vrouwtje met kuikens.

Zomertaling 1(1) territorium
Net als in 2025 ook dit jaar een territorium van deze fraaie eend. Tijdens de telronde van 24 april is een foeragerend paartje en een solitair mannetje waargenomen, op 3 mei is een paartje is een geul gezien.

Slobeend 8(6) territoria
Tweede jaar op rij met een toename.

Tafeleend 1(0) territorium
Een nieuwe broedvogel! Op zowel 3 en 17 mei is een mannetje waargenomen. In de oostelijk ringsloot verbleef op 8 juni een vrouwtje met een kuiken.

Winterse greppel met zicht richting zuidwest, 2 maart 2026.

Kuifeend 1(1) territorium
Derde jaar op rij met één territorium.

Meerkoet 8(3) territoria
Op 3 mei werd een in een pol pitrus broedende meerkoet waargenomen. Op een andere locatie broedde ook een exemplaar op 17 mei. Vier alarmerende paren zijn op 8 juni gezien.

Scholekster 4(6) territoria
Vorig jaar waren er nog zes territoria, nu vier. In het uiterste westelijke perceel is op 24 april een luid alarmerend paar gezien. Op 17 mei werd een broedende vogel waargenomen. Tijdens de laatste telling, op 8 juni, werden ten slotte vier alarmerende paren gezien.

Kluut 9(8) territoria
Op 7 april, de eerste teldag, is een groepje van twaalf rustende vogels geteld. Op 24 april is de eerste broedende vogel gezien, daarnaast vijf paren en een groepje van twaalf nog niet 'gebonden' exemplaren. Op zowel 3 als 17 mei zijn zeven broedende vogels waargenomen. Gebroed werd er in pollen paarse dovenetel, hondsdraf en ridderzuring. Zeven andere vogels foerageerden in twee geulen. Tijdens de laatste telronde, op 8 juni, is slechts één adulte vogel met een kuiken gezien.

Kleine plevier 2(0)
Deze soort heeft in 2021, vlak na de herinrichting, voor het laatst in de Maatpolder Buitendijks gebroed. Tijdens de telling van 3 mei is een kuiltje draaiend mannetje waargenomen. Vervolgens liep deze vogel met gebogen rug en voorovergebogen houding van een vrouwtje weg. Daarbij spreidde hij zijn staartveren breeduit en pikte tegelijkertijd enkele keren op de grond. Dit had kennelijk effect: het vrouwtje liep vervolgens langzaam achter het mannetje aan. Ook de vliegende balts van deze vogel is op 3 mei waargenomen. Op 17 mei is een foeragerend vrouwtje waargenomen op de korte vegetatie.

Kievit 31(13) territoria
Heel veel territoria voor de kieviten. Hier zullen de nodige vervanglegsels bij zitten. Een kievit legt doorgaans één vervanglegsel als het eerste verloren gaat. Bij een vroeg nestverlies kan soms zelfs een tweede vervanglegsel worden geproduceerd, maar dat komt minder vaak voor. Hoe later in het seizoen het nest verloren gaat, hoe kleiner de kans op een nieuw legsel.
Op 7 april zijn elf broedende vogels waargenomen. Tijdens het volgende bezoek, op 24 april, bleken van die elf bezette nesten nog maar twee in gebruik. Daarnaast zijn zeven nieuwe nestlocaties ontdekt. Tijdens die telling zijn zeven verschillende families met kuikens gezien. Op 17 mei zijn zeven broedende vogels en drie gezinnen waargenomen.
Op 3 mei zijn drie nabij elkaar broedende vogels waargenomen. Die dag was echter geen enkele pul te zien. Op 8 mei tenslotte is één alarmerend paartje opgemerkt.

Grutto 16(15) territoria
Op 24 april zijn drie broedende grutto's opgemerkt, waaronder een vrouwtje dat prachtig broedde in een pol paarse dovenetel. Op 3 mei is een 'nieuwe' broedende vogel gezien. Op 17 mei is een familie en een broedende grutto waargenomen.

Tureluur 24(13) territoria
Maar liefst zestien alarmerende paren zijn op 8 juni geteld.

5.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Blauwe reiger Op 24 april werd een net gelande blauwe reiger meteen aangevallen door enkele stootduikende kievitmannen, waardoor hij uiteindelijk wegvloog.

Grote zilverreiger Op 8 mei is een exemplaar langs de westelijke ringsloot gezien.

Zwarte ibis Na het alarmtellen op 8 juni streek een ongeringde zwarte ibis neer in het gebied. Na zich kort te hebben gepoetst, ging de vogel druk foerageren.

Knobbelzwaan Een foeragerend mannetje is op 17 waargenomen.

Grauwe gans Op 7 april verbleven 51 grauwe ganzen in het telgebied. Op 24 april zijn twee families gezien. Op 17 mei verbleven 43 grauwe ganzen en zeven families in dit buitendijkse gebied. Op 8 juli zijn in totaal 23 vogels in het telgebied waargenomen. Daarnaast is een jonge vogel met vogelgriep gezien en zijn vier dode vogels aangetroffen, waarvan één eerstejaarsvogel.

Brandgans Op 24 april verbleven er zeker 950 exemplaren in het westelijke deel. Verspreid over het gebied zijn vier dode vogels opgemerkt, mogelijk als gevolg van vogelgriep. Op 3 mei zijn 28 exemplaren geteld en op 17 mei nog acht vogels. Tijdens de laatste telronde, op 8 juni, zijn twaalf brandganzen en daarnaast twee families geteld.

Casarca Een kaneelkleurige vrouwtje is op 8 juni waargenomen.

Smient Op 7 april zijn tien foeragerende paren smienten geteld en op de 24ste 26 paar.

Krakeend Op 7 april zijn verdeeld over drie greppels 66 krakeenden geteld, dit waren 36 mannen en 30 vrouwen, hier zaten tien paren bij. Vier mannetjes bij elkaar zijn op 3 mei gesignaleerd.

Wintertaling Tijdens de eerste telronde op 7 april verbleven 69 wintertalingen in het buitendijkse gebied, verdeeld over 5 greppels: 32 paren en 5 mannetjes. Op 24 april was dit aantal geslonken tot vijf paar verdeeld over twee greppels.

Wilde eend Op 3 mei zijn drie mannenclubjes van deze soort gezien met elf exemplaren totaal.

Soepeend Twee bonte mannetjes zijn los van elkaar gezien op 3 mei en op 17 mei is een vrouwtjes waargenomen.

Slobeend Op 24 april zijn er 9 mannen en 2 vrouwen gezien, allen foeragerend. Op 17 mei zijn in totaal tien mannetjes verdeeld over het gebied waargenomen. Vier mannetjes verbleven op 8 juni in het telgebied.

Bruine kiekendief Op 7 april reageerden enkele scholeksters als eerste toen deze mannelijke vogel het gebied laag overvloog, en ook op 24 april is deze soort waargenomen.

Scholekster Een groep van 18 scholeksters stond op 8 juni, net buiten het telgebied, op de zuidelijk gelegen Kaaimaatkade.

Steltkluut Op 24 april is een foeragerend vrouwtje waargenomen. In de weken erna liet deze(?) vogel zich elders in de Eempolder zien. En op 17 mei is weer een vrouwtje gezien.

Bontbekplevier Op 24 april is een baltsend mannetje gezien, daarnaast twee solitair voedsel zoekende mannetjes. Tijdens de telling van 3 mei is een mannetje waargenomen.

Kemphaan Op 3 mei zijn er twee afzonderlijke vrouwtjes waargenomen. De vogels, iets kleiner dan de tureluur, foerageerden en poetsten zich.

Bonte strandloper Twee solitaire bonte strandlopers in winterkleed foerageerden in het buitendijkse op 3 mei.

Watersnip Een druk foeragerende vogel is op 24 april gezien. De vogel vloog opeens op en verdween richting noordwest. Op 8 juni is een voedselzoekende watersnip langs een geul gezien.

Greppel met zicht richting zuidwest, 13 juni 2026.

Grutto Op 8 juni verbleven 22 'losse' grutto's in het buitendijkse gebied. Er werd alleen gefoerageerd en er was geen binding met het gebied.

Wulp Op 17 mei is een foeragerende wulp langs een geul waargenomen.

Witgat Op 3 mei vloog een exemplaar laag over het gebied van zuid naar noord.

Zwarte ruiter Twee zwarte ruiters in hun fantastische zomerkleed verbleven op 8 juni in het gebied.

Groenpootruiter Op 24 april zijn drie dicht bij elkaar foeragerende exemplaren van deze fraaie soort waargenomen en op 3 mei werd er één individu gezien.

Oeverloper Op 3 mei is een foeragerende vogel op de lage vegetatie gezien, om de prooi te bemachtigen werden er een paar sprintjes getrokken.

Visdief Een laag overvliegende vogels is op 3 mei gezien.

Gierzwaluw Vanaf 17 mei zijn deze vogels opgemerkt.

Oeverzwaluw Deze soort is voor het eerst gezien op 17 mei.

Boerenzwaluw Dat geldt ook voor deze vogel.

Gele kwikstaart Gele kwikstaarten zijn gezien op 24 april en op 3 en 17 mei. Allemaal solitaire vogels.

Noordse gele kwikstaart Deze doortrekker is op 17 mei gezien.

Tapuit Een foeragerend mannetje van deze soort is op 24 april gezien in het uiterste westelijke deel.

Spreeuw Vanaf de eerste telling, twintig exemplaren op 7 april, zijn tijdens elk bezoek foeragerende spreeuwen gezien.

5.3 Andere waarnemingen

Haas Op 7 april zijn vier hazen waargenomen, 3 mei twee exemplaren en 17 mei vier stuks. Vier hazen zijn op 8 juni geteld.

Mol Verspreid over het gebied zijn molshopen aangetroffen, hiertussen flinke bergen met een diameter van een meter.

Groene kikker Vanaf 3 mei waren groene kikkers te horen.

5.4 Rode- en Oranje lijst soorten

Rode lijsten hebben als doel aandacht te vragen voor vogelsoorten die in hun voortbestaan worden bedreigd of kwetsbaar zijn. Een vermelding op de Rode lijst duidt op een duidelijke mate van bedreiging. De Oranje lijst heeft vooral een signalerende functie en is bedoeld om een mogelijke negatieve ontwikkeling vroegtijdig zichtbaar te maken, zodat tijdig maatregelen kunnen worden genomen. Beide lijsten kunnen daarmee worden gebruikt als indicator voor de effectiviteit van het gevoerde natuurbeheer.

De Rode lijst voor broedvogels (Kwak et al., 2018) onderscheidt vijf categorieën. Voor het onderzochte gebied zijn daarvan de volgende categorieën relevant:

- *Bedreigde soorten*: soorten die sterk in aantal zijn afgenomen en zeldzaam tot zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die zeer sterk zijn afgenomen en zeldzaam voorkomen.
- *Kwetsbare soorten*: soorten die in aantal zijn afgenomen en vrij tot zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en vrij zeldzaam zijn.
- *Gevoelige soorten*: soorten waarvan de aantallen stabiel zijn gebleven of zijn toegenomen, maar die zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen maar nog algemeen voorkomen.

Rode lijst soorten			Oranje lijst soorten
Bedreigd	**Kwetsbaar**	**Gevoelig**	
zomertaling	slobeend	grutto, tureluur	scholekster, kluut, kievit

Tabel 2. *Territoriumsoorten van de Rode- en Oranje lijst in de Maatpolder Buitendijks in 2026.*

6 CONCLUSIE EN SLOT

Tijdens de eerste telling, op 7 april, zijn elf broedende kieviten waargenomen. Op 24 april waren nog slechts twee nesten in gebruik en werden zeven verschillende kievitfamilies met kuikens waargenomen. Het leek erop dat de oudervogels hun kuikens naar het centrale en westelijke deel van het gebied hadden geleid. Een mogelijke verklaring is dat dit deel minder verstoring kent; hier komen (nog) geen vogelaars en fotografen en bevindt zich geen bewoonde torenvalkenkast in de directe nabijheid van de bekende nestlocaties. Op 3 mei zijn tijdens de telling echter geen jonge vogels meer waargenomen.

Het is onduidelijk welke rol de bewoonde torenvalknestkasten op de broedpopulatie van Maatpolder Buitendijks heeft. Uit één kast, net over de oostgrens van het gebied zijn drie jongen uitgevlogen. De tweede nestkast, op zo'n 200 meter ten zuiden van het telgebied, vlogen vijf jongen uit.

Er 'moet' haast wel predatie hebben opgetreden in het buitendijkse gebied. Van de negen kluten territoria is tijdens de alarmtelling van 8 juni nog maar één paartje met één jong waargenomen. Van de 31 kievit territoria is tijdens de alarmtelling van 8 juni niets meer over. Hetzelfde geldt voor grutto, 16 territoria en niet één vogel aanwezig op 8 juni (niet helemaal: één alarmerende vogel, maar die kwam uit het oostelijk gelegen graslandgebied). Alleen late broeders als scholekster en tureluur waren nog van de partij met respectievelijk vier en zestien alarmerende paren. Van Anton Oosterbroek, een fotograaf met respect voor het beschermde gebied, vernam ik dat begin juni een vos in het gebied is gezien.

Tijdens de eerste broedvogelinventarisatie van de Maatpolder Buitendijks (2024) van schrijver dezes kon nog hoopvol worden vastgesteld dat het gebied 'door zijn ligging lastig bereikbaar is voor recreanten; het is ver van de bebouwde kom en ontsluitingswegen lopen op redelijke afstand dood. Hierdoor is er weinig verstoring in het terrein.'

Helaas is deze situatie in de afgelopen twee jaar veranderd. Het gebied lijkt inmiddels te zijn ontdekt door met name vogelaars en vogelfotografen. Daarbij wordt, waarschijnlijk veelal onbewust, de Kaaimaatkade betreden, waardoor de rust in het gebied wordt verstoord. Ook wordt op de kade gelopen en wordt deze zelfs vanaf de westzijde (vanuit reservaat Noordpolder) betreden.

Deze ontwikkeling is zorgelijk, omdat juist de beperkte toegankelijkheid van het gebied tot voor kort een belangrijke factor was in het behoud van de rust en daarmee van de geschiktheid van het gebied voor broedvogels. Het verdient dan ook aanbeveling om de toegankelijkheid en het recreatieve gebruik van het gebied nader te bezien. Bij de toegang tot het gebied kan met duidelijke bebording worden aangegeven dat het gebied kwetsbaar is en dat betreding tijdens het broedseizoen ongewenst is. Daarbij is het van belang expliciet te vermelden dat ook het oplopen en betreden van de Kaaimaatkade ongewenst is, aangezien ook dit tot verstoring van broedvogels kan leiden. Een korte toelichting op de aanwezige broedvogels en de gevolgen van verstoring kan daarbij helpen om bezoekers bewust te maken van de reden achter deze beperking. Op plaatsen waar ongewenste betreding regelmatig voorkomt, kunnen daarnaast fysieke maatregelen, zoals een hekwerk of andere afsluiting, worden overwogen. Wellicht kan daarbij ook worden gekeken naar de mogelijkheid om de hoek van de Nieuwe Maatsweg en de weg die evenwijdig aan de Kaaimaatkade loopt, op een passende wijze af te sluiten of anderszins minder toegankelijk te maken.

Tegelijkertijd is het van belang om alert te blijven op ongewenste betreding en andere verstorende activiteiten. Wanneer dergelijke activiteiten worden geconstateerd, moet er niet voor worden geschroomd om hier corrigerend tegen op te treden. Ook kan worden onderzocht

of de ontsluiting van het gebied verder kan worden beperkt of aangepast, zodat ongewenste betreding zoveel mogelijk wordt voorkomen. Daarbij verdient het aanbeveling om niet alleen naar de bestaande toegangen te focussen, maar ook naar de wijze waarop bezoekers het gebied vanaf de westzijde (Noordpolder) en via de Kaaimaatkade kunnen bereiken.

7 DANKZEGGING

Mijn dank gaat uit naar Niek van ’t Klooster, coördinator Natuurbeheer Eemland bij Natuurmonumenten, voor zijn betrokkenheid bij het onderzoek en voor het delen van zijn kennis over het gebruik en beheer van het gebied.

8 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Boele A. *et al*, 2026.
Broedvogels in Nederland in 2025. Sovon-rapport 2026/41. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Houten, Marc van, 2025.
Broedvogelinventarisatie van Maatpolder Buitendijks 2025. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Uitgave 335, Hilversum.

Kwak, R. *et al*, 2018.
Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Vergeer, J.W. *et al*, 2016.
Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Soorten en territoria van broedvogels van de Maatpolder Buitendijks in 2026, 2025, 2024, 2023, 2021, 2019, 2017, 2015, 2013, 2011, 2009, 2008, 2007, 2005, 2003, 2002, 1999 en 1989.

Bijlage 2 Territoriakaarten per soort in 2026.

Bijlage 1

Soorten en territoria van broedvogels van de Maatpolder Buitendijks in 2026, 2025, 2024, 2023, 2021, 2019, 2017, 2015, 2013, 2011,
2009, 2008, 2007, 2005, 2003, 2002, 1999 en 1989. Vanaf 2021 is het terrein volledig anders ingericht.

Soort	2026	2025	2024	2023	2021	2019	2017	2015	2013	2011	2009	2008	2007	2005	2003	2002	1999	1989
	-																	
Knobbelzwaan	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	?	?	-	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Grauwe gans	-	-	-	1	-	3	>10	7	-	3	1	-	5	8	?	10	-	-
Grote Canadese gans	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-		-	1	-	-	-	-	-
Nijlgans	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	1	1	?	-	-
Brandgans	-	-		1	-	-	3	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	6	5	2	3	-	2	1	2	2	3	1	2	1	2	?	?	?	-
Smient	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-		-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	8	3	5	2	-	1	3	3	-	-	1	1	1	2	?	?	-	-
Wilde eend	6	-	3	-	-	-	2	-	3	1	2	-	-	1	-	2	-	-
Soepeend	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-		-	1	-	-	-	-	-
Zomertaling	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Slobeend	8	6	5	-	-	1	1	3	1	1	1	-	-	1	1	-	1	-
Tafeleend	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kuifeend	1	1	1	-	-	-	3	-	2	1	1	1	-	1	?	?	?	-
Meerkoet	8	3	5	1	-	-	2	-	-	1	1	?	1	1	2	3	?	-
Scholekster	4	6	3	1	1	1	2	1	2	1	1	-	1	?	2	2	-	-
Kluut	9	8	4	-	-	2	3	-	2	-	2	-	-	1	2	1	?	-
Kleine plevier	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	-	-	-	-	5	1	1	-	1	1	1	1	-	2	1	-	-	-
Kievit	31	13	9	8	7	11	11	2	-	8	2	3	3	5	2	4	-	-
Grutto	16	15	6	5	-	7	3	4	2	4	3	1	1	2	1	2	-	1
Tureluur	24	13	9	11	2	2	3	2	2	3	2	3	1	2	3	2	-	-
Gele kwikstaart	-	-	-	1	1	1	-	2	1	1	1	-	-	2	1	1	1	-
Kleine karekiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Aantal territoria	125	76	54	35	18	34	50	28	19	29	30	13	16	31	16	27	2	1
Aantal soorten	14	13	13	11	7	13	15	11	11	13	19	8	10	14	10	9	2	1

? = Wel geteld, geen stippen op kaart

Bijlage 2 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten van de Maatpolder Buitendijks in 2026.

De verspreiding van de soorten wordt weergegeven door middel van stippenkaarten, waarbij elke stip globaal de ligging van het territorium aanduidt.

Bergeend 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X					2	1	25-4 t/m 10-7	1500

Grutto 16 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 31 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kleine Plevier 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X						1	1-5 t/m 10-7	1000
X	X	.	.					2	1	30-5 t/m 25-6	1000

Kluut 9 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	.	X						1	1-5 t/m 5-6	

Krakeend 8 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.						2	15-4 t/m 10-6	1000

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6	750

Meerkoet 8 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6	500

Scholekster 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Slobeend 8 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Tafeleend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 5-7	750

Tureluur 24 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-6	1000

Wilde Eend 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Zomertaling 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

85771 Maatpolder-Buitendijks

Sovon

0 0.09 0.18 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750